

singulare propriumque naturæ est, locis omnibus A debitis exuere, purgatis conscientiis innovare Dei præsto esse; in omnia intrare, et omnia continere. filios facere, et in cœlestis regni gloria sublimare. Dei, inquit, peculiare est, filios perditionis naturæ

PASCHASII EPISTOLA AD EUGIPIUM.

Domino sancto semperque carissimo Eugipio presbytero Paschasius diaconus frater in Christo carissimus.

Dum sanctos peritæ tuæ facundia et otii felicitate, perpendens amaritudines, occupationesque multiplices peccatorum, te tractare contemnis: pudoris jacturam dilectionis contemplatione sustineo. Direxisti commemoratorium, cui nihil possit adicere facundia peritorum; et opus quod Ecclesiæ possit universitas recensere, brevi reserasti compendio, dum beati Severini fluitimas Pannoniorum provincias incolentis vitam moresque verius explicasti, et quæ per illum divina virtus est operata miracula diuturnis mansura temporibus tradidisti memoriæ posterorum. Nesciunt facta piorum perire cum sæculo: ut omnes præsentem habent, et secum quodammodo sentiant commorari, quibus eum relatio pervexerit lectionis. Et ideo quia tu hæc quæ a me narranda poscebas, eloquentus es simplicius, explicasti facilius: nihil adiciendum labori vestro, studio nostro creditimus. Siquidem aliter audita narramus, aliter experta depromimus. Facilius virtutes magistrorum a discipulis exponuntur (quæ suggeruntur crebrius conversatione docentium) divinis charismatibus inspiratis sanctis honorum mentibus excolendis.

Quantum gesta sanctorum utilitatis impertiant, C

quantum fervoris attribuant, quantum puritatis infundant: de hac re apostolicæ vocis auctoritas latius innotescens (*I Petr. v*): Forma, inquit, facti gregi, et beatus Paulus Timotheo præcipit (*II Tim. ii*), formam esse fidelibus. Unde idem apostolus (*Hebr. xiii*) justorum catalogum summa brevitate contexens, ab Abel incipiens, insignium virorum pergit narrare virtutes. Sic et ille fidelissimus Mathathias morti gloriosissimæ jam propinquans, filiis suis hæreditario jure sanctorum exempla disribuit: quorum certaminibus admirandis celebrius excitati, animas suas pro legibus sempiternis sanctitatis fervore contemnerent. Nec paterna liberos suffellit instructio. Tantum enim profuerunt memoratis facta majorum, ut aperta fide armatos principes detererent, castra sacrilega superarent, cultus arasque dæmoniacas longe lateque diruerent, civicamque coronam, gestis decorati perennibus, splendenti patriæ providerent. Unde et nos ornamentis sponsæ Christi quiddam fraterno ministerio provideri gaudemus: non quo ullis, ut credo, temporibus defuerit clarior vita majorum, sed quod domum magni Regis plurimorum vexilla tropæorum habere conveniat. Non enim vera virtus excluditur numerositate victorum, sed optatis successibus eatenus ampliatur.

ANNO DOMINI CCCCKCVIII-DXIV.

SYMMACHUS PAPA.

NOTITIA.

(Ex libro Pontificali.)

I. (a) Symmachus, natione Romanus, ex patre Fortunato, sedit annos 15, menses octo, dies 26. Illic fuit temporibus Theodorici regis, et Anastasii Augusti a die x calendarum Decembriarum, usque in diem xiv calendarum Augustarum. Hic sub contentione ordinatus est uno die cum Laurentio. Symmachus in basilica Constantiniana, Laurentius vero in basilica beatæ Mariæ. Ex qua causa separatus est clerus, et divisus est et senatus. Alii cum Symmacho, alii vero cum Laurentio. Et facta contentione hoc constituerunt, partes, ut ambo ad Ravennam pergerent, ad iudicium regis Theodorici, qui dum ambo introissent in Ravennam, hoc iudicium æquitatis invenerunt: Ut qui primo ordinatus fuisset, vel ubi pars maxima cognosceretur, ipse sederet in sede

apostolica. Quod tandem æquitas in Symmacho invenit, cognitionem veritatis. Et factus est præsul Symmachus.

NOTÆ MARGINALES.

* C, B, Sardus. — * B, m. 8. minus d. 4, a Coss. Paulini et Scythæ, ad M. Aur. Cassiodorum Coss. — * Vide Baron. ad an. Domini 498. — * C, construxerunt. * ut ambæ partes. — * C, et cognitio.

L. V. FABROTTI EX COD. FREHERIA ET B.

Num. 1, lin. 1, B Sardus. Lin. 2 A mens. 7. B d. 27. Lin. 13, consilium æquitatis invenit. Lin. 16, 17, A quod tandem æquitatis iudicium invenit cognitio veritatis.

EX COD. REG. MAZ. ET TRU.

Lin. 1, S. nat. Sardus. Lin. 2, mens. 6, d. 27. Lin. 3, Theodorici (M. Theodor.) lin. 4, 5, cal. Decembris (M. Decembrium) usque in d. x cal. Augusti. Lin. 8, 9.

(a) In notis marginalibus Fabrotti * indicat codicem Velseri collatum cum Vaticano; B, lectiones ex

cod. card. Baronii: B, ex ejusdem card. sententia; C, ex conciliis editis per Surium.

ex qua causa divisus est senatus et clerus. Lin. 11, constit. ut ambæ partes ad Rav. Lin. 12, Theoderici (M. Theodor.). Qui cum essent Ravennam ingressi, hoc jud. æq. invenit. Lin. 16, 17, Quæ æquit. invenit in Symmach. cognitionem veritatis.

EX COD. THUAN. ALTERO.

Lin. 1, natione Sardus. Lin. 2, mens. 7, d. 27. Lin. 4, 5, Augusti a die cal. Augusti. Hic sub intentione, ut lin. 13, introissent Ravenn. Lin. 16, 17, quod tamen æquit. in Symmachum invenit cognitio ver.

V. L. HOLSTEN. ET SCHELESTR.

Symmachus natione Romanus, ex patre Fortunato, edit annos 15 menses * 8, dies 26. Hic fuit temporibus Theoderici regis et Anastasii Augusti a die x calendarum Decembrium, usque in diem xiv calendarum Augustarum. Hic sub contentione ordinatus est uno die cum Laurentio: Symmachus in basilica Constantiniana, Laurentius vero in basilica B. Mariæ: ex qua causa separatus est clerus, et divisus est et senatus; alii cum Symmacho, alii cum Laurentio; et facta contentione hoc constituerunt partes, ut ambo ad Ravennam pergerent ad iudicium regis Theoderici, qui dum ambo introissent in Ravennam, hoc iudicium æquitatis invenirent: ut qui primo ordinatus fuisset, vel ubi pars maximæ cognosceretur, ipse sederet in sede apostolica. Quod tandem æquitas in Symmacho invenit cognitionem veritatis, et factus est præsul Symmachus.

NOTE MARGINALES.

Codices Cass. Flor. Romualdus, Deusdedit legunt *Sarcus*. — *Menses vii* Flor. (Cass. Vat. — Flor. et Vat., invenit. — Flor. addit *favere*. — Idem, tamen.

II. Eodem tempore papa Symmachus congregavit synodum, et constituit Laurentium in Nuceria civitatem episcopum, intuitu misericordiae. Post annos 4 zelo ducti aliqui ex clero, et alii ex senatu, maxime Festus et Probinus, incriminarunt Symmachum et subornaverunt testes falsos, quos miserunt Ravennam ad regem Theodericum, accusantes beatum Symmachum, et occulte revocaverunt Laurentium, post libellum Romæ factum, et fecerunt schisma, et divisus est iterum clerus. Et alii communicabant Symmacho, alii Laurentio. Tunc Festus et Probinus senatores miserunt relationem regi, et cœperunt agere, ut visitatorem daret rex sedis apostolicæ. Tunc rex dedit Petrum Altinæ civitatis episcopum, quod canones prohibebant. Eodem tempore beatus Symmachus congregavit episcopos centum et quindecim, et facta synodo, purgatur a crimine falso. Et damnatur Petrus Altinus invasor sedis apostolicæ, et Laurentius Nucernus, quia vivo episcopo Symmacho pervaserunt sedem ejus. Tunc ab omnibus episcopis, et presbyteris, et diaconibus, et omni clero, vel plebe reintegratur sedi apostolicæ beatus Symmachus, ut cum gloria apud beatum Petrum sederet præsul.

NOTE MARGINALES.

Vide Baron. ad ann. Domini 499. — C. in Nuceria civitate. — Vide Baron. ad ann. Domini 502. — D. Altinæ, Symmachus in synodo purgatus, Altinensis. — C. reintegratur.

V. L. FABROTTI EX COD. FREHERI A ET B.

Num. II, lin. 2, 3, A, B, in Nuceria civitate. Lin. 11, A, B, Altinæ.

EX COD. REG. MAZ. ET THU.

Lin. 3, 4, post annum vero quartum. Lin. 4, 5, 6, et PATROL. LXII.

A aliqui ex senatu m. F. et P. incriminati sunt, S et subornaverunt t. f. Lin. 7, Theodericum, in utroque codice. Lin. 8, 9, Symm. Tunc occ. r. Laurentium. Post libellum Romæ factum fecerunt sc. Lin. 13, sedi apostolicæ. Lin. 14, Altinæ civ. Lin. 18, P. Altinensis. Lin. 20-23, Ep. pr. diaconib. cunctoque clero, et plebe reintegratur Symm. cum gloria apud B. Petrum in sede propria. Eodem tempore F.

EX COD. THUAN. ALT.

Lin. 2, 3, in Nucernam civit. Lin. 13, sedi apost. Lin. 14, Altinæ. Lin. 19, quare vivo episc. Lin. 22, redint.

V. L. HOLSTEN. ET SCHELESTR.

Eodem tempore papa Symmachus congregavit synodum, et constituit Laurentium in Nuceria civitatem episcopum intuitu misericordiae. Post annos vero quatuor zelo ducti aliqui ex clero, et alii ex senatu, maxime Festus et Probinus incriminarunt Symmachum, et subornaverunt testes falsos, quos miserunt Ravennam ad regem Theodericum, accusantes beatum Symmachum, et occulte revocaverunt Laurentium post libellum Romæ factum, et fecerunt schisma, et divisus est iterum clerus. Et alii communicabant Symmacho, alii Laurentio. Tunc Festus et Probinus senatores miserunt relationem regi, et cœperunt agere, ut visitatorem daret rex sedi apostolicæ. Tunc rex dedit Petrum Altinæ civitatis episcopum, quod canones prohibebant. Eodem tempore beatus Symmachus congregavit episcopos centum et quindecim, et facta synodo purgatur a crimine falso, et damnatur Petrus Altinus invasor sedis apostolicæ, et Laurentius Nucernus, quia vivo episcopo Symmacho pervaserunt sedem ejus. Tunc ab omnibus episcopis, et presbyteris, et diaconibus, et omni clero, vel plebe reintegratur sedi apostolicæ beatus Symmachus, ut cum gloria apud B. Petrum sederet præsul.

NOTE MARGINALES.

* Flor., Altinæ.

III. Eodem tempore Festus caput senatus exconsul, et Probinus exconsul cœperunt intra urbem Romanam pugnare cum aliis senatoribus, et maxime cum Fausto exconsule, et cædes, et homicidia in clero ex invidia fiebant. Qui vero communicabant beato Symmacho juste, publice qui inventi fuissent intra Urbem gladio occidebantur. Etiam et sanctimonialia mulieres, et virgines deponentes de monasteriis, vel de habitaculis suis, denudantes sexum femineum cædibus plagarum afflictae vulnerabant, et omni die pugnas contra Ecclesiam in medio civitatis gerebant. Etiam multos sacerdotes occiderunt, inter quos Dignissimum et Gordianum presbyteros ad vincula sancti Petri apostoli, et ad sanctos Joannem et Paulum, quos fustibus et gladio interfecerunt, et multos alios Christianos, ita ut nulli esset securitas die, vel nocte de clero in civitate ambulare. Solus autem Faustus exconsul pro Ecclesia pugnabat. Post hæc omnia beatus Symmachus invenit Manichæos in urbe Roma, quorum omnia simulacra vel codices ante fores basilicæ Constantinianæ incendio concremavit, et eos ipsos exsilio relegavit. Fuit autem a consulatu Paulini, usque ad consulatum senatoris.

NOTE MARGINALES.

* Inter quos Gordianum presbyterum dignissimum ad vincula. — Quem fustibus et gladio interfecerunt. — Vide Baron. ad ann. Domini 503 in fin. Manichæorum codices exusti.

EX COD. REG. MAZ. ET THU.

Num. III, l. n. 4-6, ex invidia exercere. Qui vero

commun. Symmacho privatim, et publice cum inventi fuiss. Lin. 7, quin etiam sanct. Lin. 10, 11, vulnerabant: omni itaque die pugnam c. eccl. Lin. 12-21, etiam et m. sacerd. occid. inter quos Gordianum presbyterum dignissimum ad vinc. sancti Petri apost. quem fustibus, et gladi. interfecerunt. Multos etiam Chris. interfecerunt, ita ut nulli esset securitas de clero die, vel noct. per civitatem publice ambulare. Faustus vero exconsul pro Eccl. pugn. Post hæc omnia Symm. in Man. in urbe Rom. quorum omnes codices ante for. bas. const. incendio cremavit. Lin. 23, ad cons. senioris.

EX COD. THUAN. ALT.

Lin. 14, in media civitate. Lin. 16, 17 ut nulla e. s. d. u. n. clero in c. a.

V. L. HOLSTEN. ET SCHOLESTR.

Eodem tempore Festus caput senatus exconsul, et Probinus exconsul coperunt intra urbem Romam pugnare cum aliis senatoribus, et maxime cum Fausto exconsule, et cædes, et homicidia in clero ex invidia fiebant. Qui vero communicabant beato Symmacho juste, publice, qui inventi fuissent intra urbem, gladio occidebantur. Etiam et sanctimoniales mulieres, et virgines deponentes de monasteriis, vel de habitaculis suis, denudantes sexum femineum cædibus plagarum afflictae vulnerabant, et omni die pugnas contra Ecclesiam in medio civitatis gerebant. Etiam multos sacerdotes occiderunt, inter quos dignissimum et Gordianum presbyteros ad vincula sancti Petri apostoli, et ad sanctos Joannem et Paulum, quos fustibus et gladio interfecerunt et multos alios Christianos, ita ut nulli esset securitas die vel nocte de clero in civitate ambulare. Solus autem Faustus exconsul pro Ecclesia pugnabat. Post hæc omnia beatus Symmachus invenit Manichæos in urbe Roma, quorum omnia simulacra, vel codices ante fores basilicæ Constantinianæ incendio concremavit, et eos ipsos exsilio relegavit. Fuit autem a consulatu Paulini usque ad consulatum senatoris.

NOTÆ MARGINALES.

* Ad hunc Faustum existat epistola Aviti Viennensis pro Symmacho papa tom. I Concil. Galliæ. — * Flor., et dignissimum Gordianum presbyterum.

V. L. PENIÆ EX COD. CAVENSI.

Lin. 9, 10, cædibus plagarum afflictae vulnerabantur. Lin. 12, etiam multos sacerdotes occidit.

IV. Hic fecit Basilicam sancti Andree apostoli apud beatum Petrum apostolum, ubi fecit tigurium ex argento, et confessionem, pensan. libras centum et viginti. Arcus argenteos tres, pensan. sing. libr. sexaginta. Oratorium sancti Thomæ apostoli ex argento, pens. libr. 300. In confessione libr. viginti. Arcum argenteum, pensan. libr. sexdecim. Confessionem sancti Cassiani, et sanctorum Prothi, et Hyacinthi ex argento, pensan. libras viginti. Arcum argenteum, pens. libr. 12. Oratorium sancti Apollinaris ex argento, et confessionem cum arcu ex argento, pens. libr. triginta. Oratorium sancti Sossii ex argento in confessione, pens. libr. viginti. Item ad fontem in basilica beati Petri apostoli, oratorium sanctæ crucis ex argento, confessionem et crucem ex auro cum gemmis, ubi includit lignum Dominicum, ipsa cruz aurea pensan. libr. decem. Fecit autem oratoria duo sancti Joannis Baptistæ, et sancti Joannis evangelistæ, in quorum confessione arcus argenteos posuit, pensan. libr. triginta. Quæ cubricula omnia a fundamento perfe-

cta construxit. Basilicam vero beati Petri marmoribus ornavit. Et cantharum beati Petri cum quadriportu marmoribus ornavit, et ex musivo agnos, et cruces, et palmas ornavit. Ipsum vero atrium omne compaginavit. Gradus vero ante fores basilicæ beati Petri ampliavit. Et alios gradus construxit, sub tigno dextra, lævaque. Item in eodem loco episcopia dextra lævaque fecit. Item sub gradus in atrio atrium cantharum foris in vulgo campi posuit, et ad usum necessitatis humanæ fecit. Item et alios gradus ascendentibus ad beatum Andream fecit, et cantharum posuit. Hic fecit basilicam sanctæ martyris Agathæ via Aurelia in fundum Lardarum, et a fundamento cum fonte construxit, ubi posuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit basilicam sancti Pancratii, ubi et fecit arcum argenteum, qui pensabat libr. quindecim. Fecit autem in eodem loco balneum. Item apud beatum apostolum Paulum, in basilica renovavit absidam, quæ in ruinam imminebat, et post confessionem pictura ornavit. Et cameram fecit, et matroneum, et super confessionem imaginem argenteam cum Salvatore, et duodecim apostolos posuit, qui pensabant libras centum viginti; et ante fores basilicæ gradus fecit in atrio, et cantharum; et post absidam aquam introduxit, ubi et balneum a fundamento fecit.

NOTÆ MARGINALES.

* C, B, ciborium. — * C, B, et confessionem. — * C, Sossi. — * Et cubicula pos. — * Fecit. — * C, in fundo Lardario.

V. L. FABROTTI EX COD. FRES. A ET B.

Num. IV, lin. 2, A, B, tigurium. Lin. 3, 4, B, 190. Lin. 4, A, B, 20. Lin. 7, A, B, 20. Lin. 13, B, S. Sossi. Lin. 30, B, in campo posuit. Lin. 34, B, in fundo Lardario. Lin. 41, 42, B, matroneum.

EX COD. REG. MAZ. ET THU.

Lin. 2, Petrum, ubi fecit ciborium. Lin. 3-7, pens. lib. 60. Orat. S. Thomæ apost. ex argento, et confessionem, pens. lib. 20. Lin. 9, 10, Hyac. ex argenta ornavit, pens. lib. 30. Arc. Lin. 10-12, Orat. S. Apoll. et confessionem cum arcu ex arg. pur. Lin. 12-14, Orat. S. Sossii ex arg., et confessionem, pens. lib. 20. Lin. 15, 16, ex arg. et confessionem, pens. lib. 30, et crucem. Lin. 17, 18, lignum sanctæ crucis, pens. libr. 10. Fecit quoque Oratoria duo. Lin. 19, 21, in quorum confessiones ex arg. pos. pens. libr. 30, et cubicula omnia. Lin. 23-26, cum quadriporticis m. orn. et ex museo fecit agnos, et cruces, et palmas. Ipsum v. at. omne marmoribus compaginavit. Lin. 27, 28, et alios gradus sub divo dextra lev. construxit. Item episcopia in e. l. d. l. f. Lin. 30, 31, foris in campo posuit ad usum necessitatis humanæ fecit. Alios quoque gradus. Lin. 32, 35, posuit. Fecit quoque basilicam S. Agn. martyris v. A. in fund. Lardarium, quam a fund. e. f. Lin. 35-38, duos. fecit quoque basil. S. P. martyris ubi et f. ar. arg. pens. libr. 15. Fecit quoque in e. l. Lin. 39-41, abs. cui ruina imm. et post conf. picturis ornavit cameram (M., cameras). Fecit quoque matroneum (M., fecit quoque et m.). Lin. 42-47, arg. Salvatoris, et 12 apost. pens. libr. 120. Ante fores vero basil. g. f. in atrium, etc.

EX COD. THUANO ALTERO.

Lin. 2, ad B. P. ubi f. ciborium. Lin. 12, 13, cum arcu, pens. lib. 30. Orat. S. Sossi. Lin. 30, fores in campo p.

V. L. HOLSTENII ET SCHELESTR.

Hic fecit basilicam sancti Andreæ apostoli apud beatum Petrum apostolum, ubi fecit tugurium ex argento, et confessionem, pensantem libras centum et viginti. Arcos argenteos tres, pensantes sing. libras 60. Oratorium sancti Thomæ apostoli ex argento, pens. lib. 300 [in confessione lib. viginti]. Arcum argenteum, pens. lib. 16. Confessionem sancti Casiani, et sanctorum Prothi et Hyacinthi ex argento, pens. libras 20. Arcum argenteum, pens. libr. 12. Oratorium sancti Apollinaris ex argento, et confessionem cum arcu ex argento, pens. lib. 30. Oratorium sancti Sossii ex argento in confessione, pensan. lib. 20. Item ad fontem in basilica beati Petri apostoli oratorium sanctæ crucis ex argento, confessionem, et crucem ex auro cum gemmis, ubi inclusit lignum Dominicum. Ipsa crux aurea pensan. lib. 10. Fecit autem oratoria duo sancti Joannis Baptistæ et sancti Joannis evangelistæ. In quorum confessione arcus argenteos posuit pensan. lib. 30. Quæ cubicula omnia a fundamento perfecta construxit. Basilicam vero beati Petri marmoribus ornavit, et cantharum beati Petri cum quadriporticum marmoribus ornavit, et ex musivo agnos, et cruces, et palmas ornavit. Ipsum vero atrium omne compaginavit, gradus vero ante fores basilicæ beati Petri ampliavit, et alios gradus construxit sub tigno dextera, lævaque. Item in eodem loco episcopia dextra, lævaque fecit. Item sub gradus in atrio alium cantharum fori, etc. Hic fecit basilicam sanctæ martyris Agathæ via Aurelia in funiculo Laudarum, et a fundamento cum fonte construxit, ubi posuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit basilicam sancti Pancratii, ubi et fecit arcum argenteum, etc.

NOTÆ MARGINALES.

Loco verborum his signis [ ] inclusorum habet cod. Flor. et confessionem. — * Dele marmoribus ornavit, quia redundat. — * Flor. et alii, in fundo Laudarum.

L. V. PENIÆ EX COD. CAVENSI.

Lin. 11-13, Oratorio sancti Apollinaris ex argento in confessione pens. lib. xxx. Oratorio S. Sossii ex arg. Lin. 15. Oratorio S. Crucis. Lin. 23, 24, cum quadriporticum ex opere marmoribus orn. Lin. 29, sub gradus in ara (fortasse legendum in arca).

V. Intra civitatem Romanam basilicam sanctorum Silvestri et Martini a fundamento construxit juxta Thermas Trajanas, ubi et super altare tugurium argenteum fecit, pensan. libr. 120, arcus argenteos 12, qui pensabant singuli libr. decem. Confessionem argenteam, quæ pensan. libr. 15. Ad beatum Joannem et Paulum fecit gradus post absidam. Item ad archangelum Michaellem basilicam ampliavit, et gradus fecit, et introduxit squam. Item ad sanctam Mariam. Oratorium sanctorum Cosmæ et Damiani a fundamento construxit. Item in via Tiburtina milliaro vigesimo septimo ab urbe Roma, rogatus ab Alvino et Glaira illustribus de proprio facientibus a fundamento basilicam beato Petro in fundum Pactionianum dedicavit. Item ad beatum Petrum, et beatum Paulum apostolos, et ad sanctum Laurentium martyrem pauperibus habitacula construxit. Item ad beatum Petrum viginti canthara argentea fecit, pensan. singula libras quindecim, et arcus 22 pensan. sing. libr. viginti. Hic reparavit basilicam sanctæ Felicitatis, quæ jam in ruinam imminabat. Hic absidam beatæ Agnetis, quæ in ruinam imminabat, et omnem basilicam renovavit.

A

NOTÆ MARGINALES.

* Ciborium C, — * C, Albino et Glaphyra præpositis. — * Cui ruina imminabat.

V. L. FABROTTI EX COD. FREH. A ET B.

Num. V, lin. 8, Gabrielem. Lin. 21, A, ruinam minabatur.

EX COD. REG. MAZ. ET THU.

Lin. 1, Intra civitatem etiam Rom. Lin. 3, 4, ciborium f. arg. pens. Lin. 4, 5, arc. arg. pens. lib. 10. Lin. 6-19, arg. pens. lib. 15 ad sanctos Joannem et Paulum f. g. p. ad. S. Archang. ampl. basilicam, et fecit gr. et intr. aq. ad sanctam Mariam construxit a fund. Orat. SS. Cosmi et Dam. martyrum via Tiburtina mil. 27 ab urbe Rom. in fundum Pactionianum (M., Pactionianum), rogatus ab Albino, et G. il. de pr. fac. construxit a fund. basilicam beato Petro, et dedicavit. Item ab beato P. et P. et ad sanctum Laurentium pauper. hab. c. Fecit quoque ad beatum Petrum 20. c. arg. p. s. Lin. 19, 20, et arcus 22 argenteos, pens. s. l. 20. Hic reperavit (M., reparavit). Lin. 21, 22, cui ruina imm. Hic abs. B. A. quæ in ruina erat.

EX COD. THUAN. ALT.

Lin. 3, tugurium. Lin. 12, 13, Albino. Lin. 19, et arcus argenteos 22.

V. L. HOLSTEN. ET SCHELESTR.

Intra civitatem Romanam basilicam sanctorum Silvestri et Martini a fundamento construxit juxta Thermas Trajanas, etc. Item in via Tiburtina milliaro 22 ab urbe Roma, rogatus ab Alvino, et Glaira illustribus de proprio facientibus a fundamento basilicam beato Petro in fundo Paciano dedicavit, etc.

NOTÆ MARGINALES.

* Exstant vestigia hujus basilicæ uno milliaro cis Vicarum, vocanturque vulgo accolis S. Pietro vecchio.

V. L. PENIÆ EX COD. CAVENSI.

Lin. 22, 23, beatæ Agnæ, quæ in ruina imm.

VI. Hic constituit ut omni die dominico, vel nataliis martyrum hymnus diceretur angelicus, id est *Gloria in excelsis Deo*. Hic fecit cæmeterium Jordanorum in melius propter corpus sancti Alexandri. Hic omni anno per Africam vel Sardiniam ad episcopos, qui in exilio erant retrusi, pecuniam et vestes ministrabat. Hic captivos per Liguriam, et per Mediolanum, et per diversas provincias pecunia redemit, et dona multiplicavit, et dimisit. Hic fecit ordinationes quatuor in urbe Roma per menses Decembrem et Februarium, presbyteros nonaginta duos, diaconos sexdecim, episcopos per diversa loca centum et septem. Qui etiam sepultus est in basilica beati Petri apostoli, et cessavit episcopatus dies septem, qui etiam in pace confessor quievit.

NOTÆ MARGINALES.

* Pecuniis. — * C, B, 17.

L. V. FABROTTI EX COD. FREH. A ET B.

Num. VI, lin. 13, A, B, 117. Lin. 14, B. Apostoli XIV cal. Aug.

EX COD. REG. MAZ. ET THU.

Lin. 1, 3, ut omni dominica die, vel in. m. hymno *Gloria in excelsis Deo* dic. Lin. 6 pecunias. Lin. 7, 8, per lig. et med. Lin. 8, 9, pecunias red. Lin. 10-12, per mensem Decemb. presbyt. 92. Lin. 13-15, 117. (M. 114) qui etiam confessor in pace quievit, et sepult. est in basil. beati Petri XIV cal. Aug. et c. episc. d. 7.

EX COD. THUAN. ALTERO.

Lin. 8, pecuniis. Lin. 13, 117. Lin. 14, 15, Apostoli xiv. cal. Aug. et cess. epise. d. 7. q. e. i. p. e. q. depositus sub die 19 mensis Julii.

V. L. HOLSTEN. ET SCHELESTR.

Hic constituit, ut omni die dominico, vel natalitiis martyrum hymnus diceretur angelicus, id est *Gloria in excelsis Deo*. Hic fecit cœmeterium Jordanorum in inelius propter corpus sancti Alexandri. Hic omni anno per Africam, vel Sardiniam ad episcopos, qui in exilio erant retrusi, pecuniam, et vestes ministrabat. Hic captivos per Liguriam, et per Mediolanum, et per diversas provincias pecunia redemit, et dona multiplicavit, et dimisit. Hic fecit ordinationes quatuor in urbe Roma per mensem Decembrem et Februarium, presbyteros 92, diaconos 16, episcopos per diversa loca 107, qui etiam sepultus est in basilica beati Petri apostoli, et cessavit episcopatus dies 7, qui etiam in pace confessor quievit.

NOTÆ MARGINALES.

* Ms. Cod., 22. — * Flor., Episcopos 127. — * Addit Flor. xiv. kal. Augusti.

V. L. PENIÆ EX COD. CAVENSI.

Lin. 12 et 13, episcopos per diversa loca cxvii.

FRAGMENTUM (a) ALTERIUS VITÆ
EJUSDEM PONTIFICIS A SCHISMATICO QUODAM
CŒVO DESCRIPTÆ.

Symmachus sedit annos quindecim, menses septem, dies viginti et septem: cum hoc autem fuerat Laurentius Romanæ Ecclesiæ presbyter ordinatus episcopus; tantaque clerum ac populum Romanum discordia feralis invaserat, ut nec divina consideratio, nec metus regius partes a propria collisione colliberet. Tunc coguntur utrique, Symmachus scilicet et Laurentius, regium subituri iudicium, petere comitatum. Ibi Symmachus multis pecuniis obtinet: Laurentius ad gubernandam Ecclesiam Nucerinam, Campaniæ civitatem, plurimis coactus iniis promissionibusque dirigitur. Post aliquot autem annos pro multis criminibus apud regem Symmachus accusatur, quem rex sub occasione paschali, quod non cum universitate celebraverat, ad comitatum convo- rationem.... festivitatis dissonantia redditurum; fecitque apud Ariminum resedere; cumque ibidem cum suis clericis aliquantis perimoratur, post meridianis horis super litus maris ambulans, vidit mulieres inde transire, cum quibus accusabatur in scelere, quæ comitatum petebant, regia jussione. Dissimulans ergo se scire, quod viderat, nocte media, dormientibus cunctis, cum uno tantum conscio fugiens, regreditur Romam, seque intra beati Petri apostoli septa concludit. Tunc presbyteri et diaconi, nec non reliqui clericorum, quos secum deduxerat, adeunt regem, et sine sua conscientia Symmachum fugisse testantur, per quos rex tam ad senatum, quam ad clerum præcepta super ejus quodammodo damnatione transmittit. Accusatur etiam ab universo clero Romano, quod contra decretum a suis decessoribus observatum ecclesiastica dilapidasset

A prædia, et per hoc anathematis se vinculis irretisset:

pro diebus autem paschalibus ab omnibus pene vir venerabilis Petrus Altinatis episcopus a rege visitator Ecclesiæ Romanæ depositur, et post sanctam festivitatem, synodus in urbem Romam pro voluntate senatus et cleri, jubente rege, de ejus excessibus iudicaturum convenit. Atque id agit a nonnullis episcopis et senatoribus ne..... i..... m Symmachus..... audientia subderetur. Hoc palam pro ejus defensione clamantibus, quod a nullo possit Romanus pontifex, etiam si talis sit, qualis accusatur, audiri; sed electores antistites, tam pro religionis intuitu, quam pro regia jussione cenabant tantæ rei negotium pene ubique vulgatum sine examine nullatenus deserendum. Cumque synodus sub hac dissonantia

B plus inter partes ministraret fomenta discordiæ; tandem consuit ut libellus, quem offerebant accusatores Symmachi, susceptus inter gesta solemniter panderetur. Quo facto mox per episcopos idem Symmachus, ut occurrat ad iudicium, convenitur. Sed cum per clericos, qui ei observabant, fuisset ejus negata præsentia; iterum et tertio secundum regulas, ut ad synodalem conveniat audientiam per antistites admonetur; nullumque dignatus est dare responsum. Tunc aliquanti episcopi videntes nihil se in causa proficere, clerum qui discesserat a consortio Symmachi, semel et iterum commonent, ut ad eum prætermissis revertatur examine. Qui se nequaquam hoc facere posse respondit, prius quam tantis criminibus impetitus discussione regulari vel absolvetur, si innocens fuerit, vel, si reus existerit, a sacerdotio deponatur. Sed moras episcopi n.... ..ntis cum viderent magis ac magis studia divisionis augeri, quæ sibi utilia visa sunt pro Symmachi persona constituunt; et sic urbem in summa confusione derelinquunt. Clerus ergo, et senatus electior, qui consortium vitaverat Symmachi, petitionem regi pro persona Laurentii dirigit, qui eo tempore Ravennæ morabatur, Symmachi violentiam, persecutionemque declinans, ut ipse Romanæ præ sederet Ecclesiæ, ubi dudum fuerat summus pontifex ordinatus. Quia hoc et canonibus esset affixum, ut unusquisque illic permaneat, ubi primitus est consecratus antistes; vel si quibusdam commentis exinde remotus fuerit, eum modis omnibus esse revocandum. Sic Laurentius ad urbem veniens per annos circiter quatuor Romanam tenuit Ecclesiam, per quæ tempora, quæ bella civilia gesta sint, vel quanta homicidia perpetrata, non est præsentis relatione pandendum. Dumque partes inutua se dissensione collidunt, ac pro suis studiis regale præsidium sæpe deposcunt, ad ultimum petitionem Symmachus regi per Dioscorum Alexandrinum diaconum destinavit, asserens sibi magnum præjudicium veri, et maxime de titulis ecclesiarum quas intra urbem Laurentius obtinebat. Ad hanc insinuationem regis animus delinitus Patircio F.... præcepta dirigit, admonens ut

(a) Ex cod. Veron. vulgavit Cl. Joseph. Blanchin. in lib. inscrip. Enarrat. Pseudo-Athanas.